

HELEN SILDNALE TUNNUSTUS SOOME MUUSIKAPROFFIDELT

Soome muusikatööstuse konverentsi Musiikki & Media Finland korraldajad annavad tänavuse Tampere muusikaauhinna Tallinn Music Weeki ellukutsujale Helen Sildnale. Nädalavahetu-

sel viib Sildna Tampere muusika-konverentsile esinema kaks Eestibändi – Faun Racketi ja Ziggy Wild. Varem on preemia teiste hulgas pälvinud Rein Lang, Artemi Troitski ja Jan Sneum. **EPL**

„PERSONA” ÜHEL ÖHTUL KINO SÕPRUSE EKRAANIL

21. oktoobril kl 21 linastub Sõpruses kompromissitu Rootsi lavastaja Ingmar Bergmani „Persona”. Autorikino seekordsel seansil linastuv film on üks julgemaid ja omanäolisemaid ka dekaade

pärast valmimist, mida asjatult ei peeta 20. sajandi üheks olulisimaks filmiks. Kontseptuaalselt ja tehniliselt meisterlikult teostatud „Persona” on tugevalt kantud oma ajast ja ruumist. **EPL**

Dirigent, koomik ja muidu

Pärast pikka ja rasket haigust lahkunud **Tarmo Leinatamme** meenutatakse kui inimest, kes valdas improviseerimise kunsti nii laval, teles kui ka elus.

In Memoriam

Mart Niineste, Epp-Mare Kukemelk, Irene Tambek, Liina Ristoja

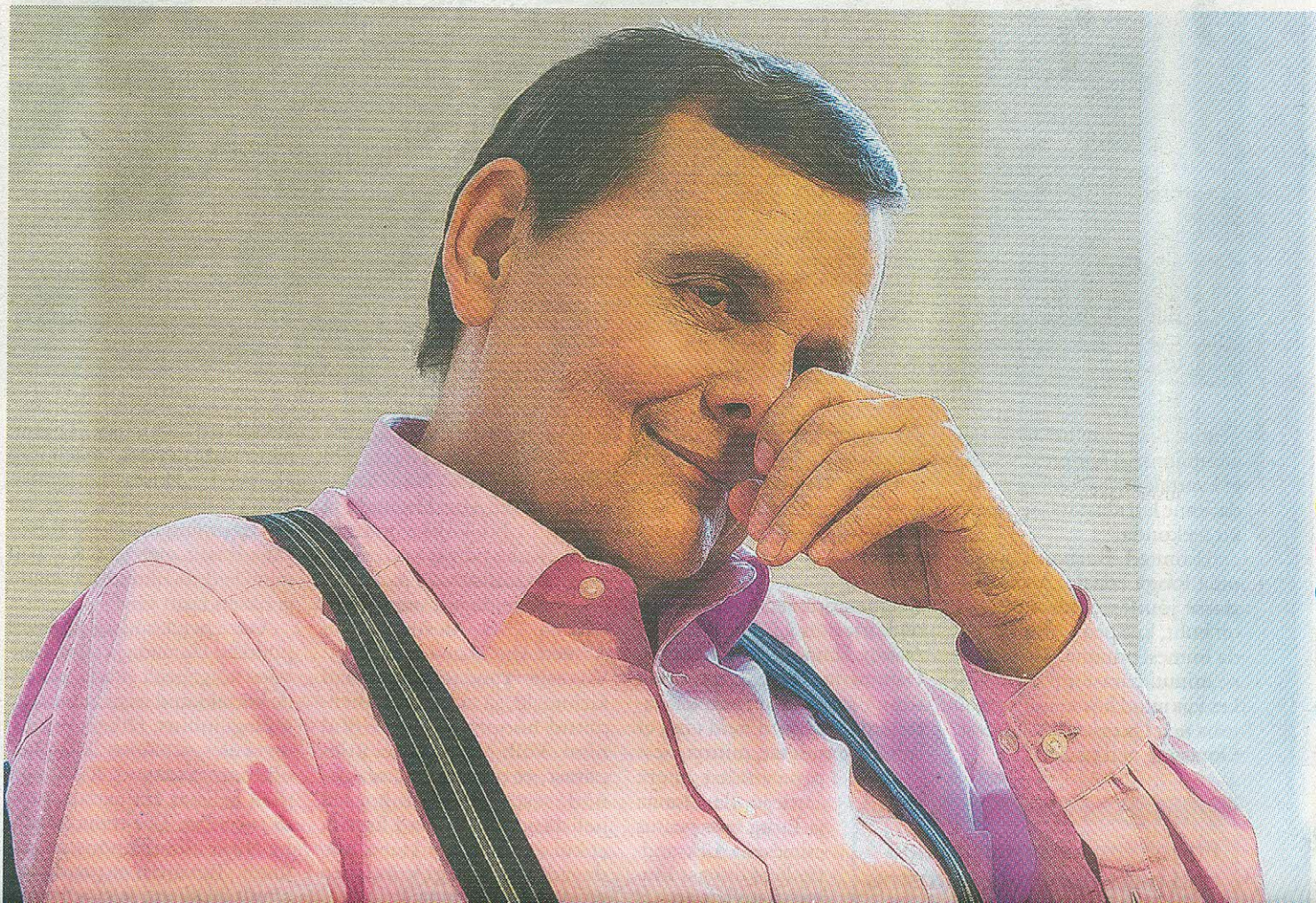
kultuur@epl.ee

Tarmo Leinatamme vuntsid ja habe olid kui Frank Zappal. Ilmselt võtsid need detailid kokku midagi olulist tema sisekosmosest. Ei tea ja pole enam võimalik ka üle küsida.

Kõlan irooniliselt, kuid Leinatamm lahkus nagu õigele eesti mehele kohane: liiga vara. Aga ta jõudis mitmekülgset palju ja mingis mõttes toetasid tema tegevused üksteist. Kindlasti tõmbas tema „Teletaibu” või „Krei-

Kolleeg Vanemuise-päevilt, praegune kultuuriministri kantsler Paavo Nõgene ütleb, et Leinatamm oli Eesti parim muusikalidirigent, kelle tunnetus selles žanris oli unikaalne. „Tarmo panus, et talle nii südamelähedane žanr kõigi teiste tema tegemiste kõrval jõuaks Eestis maailma tipptasemele, on hindamatu.” Nõgene tõdeb, et Eestis on suuresti tänu Tarmo Leinatamme armastuse ja pühendumusega tehtud tööle palju nähtud.

Kuid kindlasti on tänu Leinatammele Eestis ka palju naerdud. Olgu selleks tema päevakajalised ja sõbralikult tõgavad killud „Teletaibu” aegadest või „Kreisiradio”,

Tarmo Leinatamme vuntsid ja habe olid kui Frank Zappal. Imselt võtsid need detailid kokku midagi olulist tema sisekosmosest. Ei tea ja pole enam võimalik ka üle küsida.

Kõlan irooniliselt, kuid Leinatamm lahkus nagu õigele eesti mehele kohane: liiga vara. Aga ta jõudis mitmekülselt palju ja mingis mõttes toetasid tema tegevused üksteist. Kindlasti tõmbas tema „Teletaibust” või „Kreisiradiost” tuttav nimi muusikaliafšil inimesi selle teatrižanriga tutvust tegema. Kahtlemata viis telerist pärit üldrahalik teadmine, et Leinatamm on lahe, ta lõpuks ka riigikokku. Ja nüüd läheb ta ajalukku. Kuid kellenä?

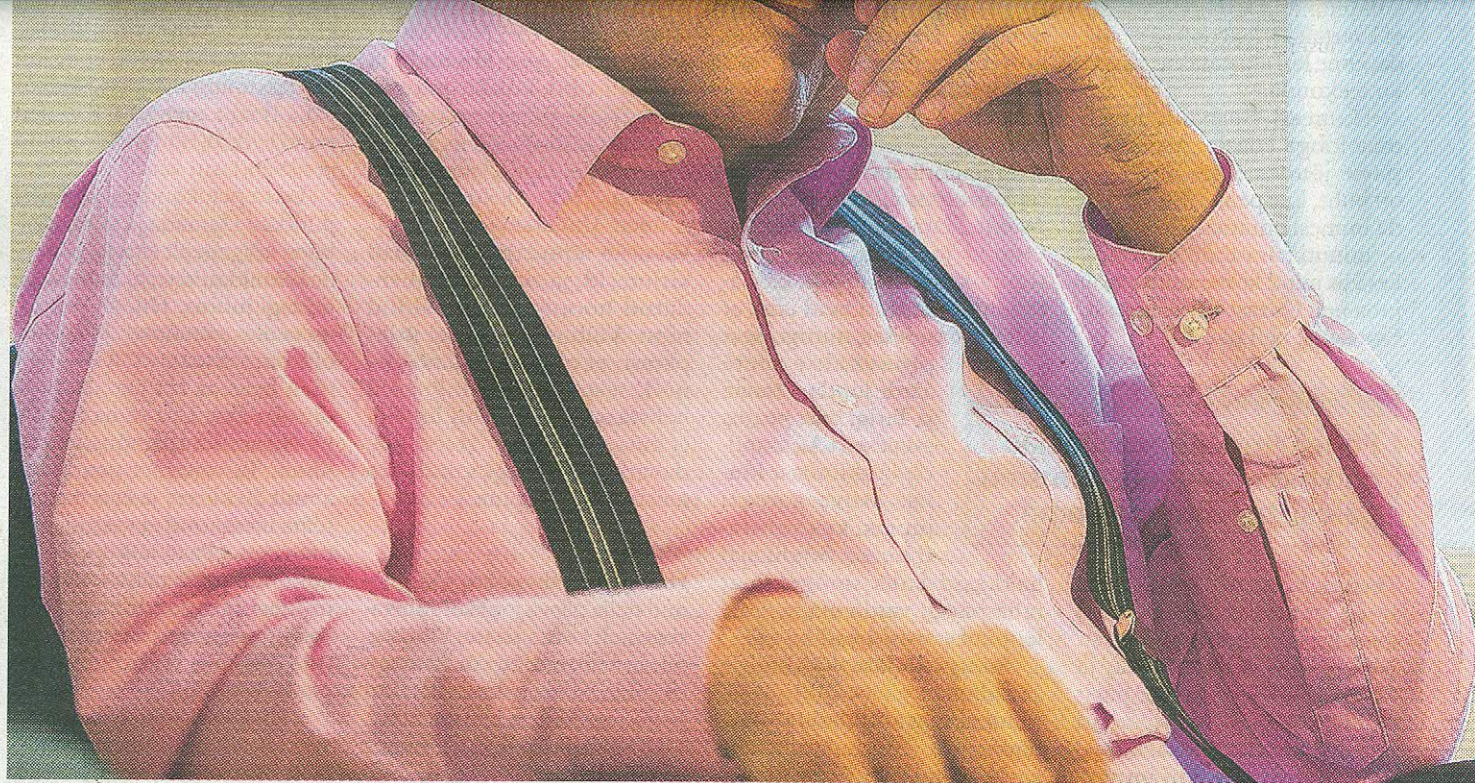
Konservatooriumi haridusega dirigendina jääb ta alles muusikaelu edendajana, sest dirigendid ju toovad lavale ja panevad kõlama uusi teoseid. Leinatamme töötee algas Vanemuises, mil seal valitses viimaseid aastaid Kaarel Ird, kellel oli idee, et muusikasse on vaja ühte krapsakat noormeest.

Koormeisteri, dirigendi ja muusikalise kujundaja Leinatamme nimi seisab üle 30 tüki kavalehel. J. Straussi „Nahkhiir”, G. Donizetti „Don Pasquale”, E. Aava „Vikerlased”, F. Loewe „Minu veetlev leedi” ja C. Orffi „Carmina Burana” on neist kõigest üksikud. Dirigeerimisest ei loobunud Leinatamm kunagi. „Dirigendipulti minek on üldse täiesti teine olemine – seal kaovad kõik mu hädad,” on Leinatamm öelnud. Mõni teine käib samal põhjusel mootorrattaga sõitmas.

ütleb, et einatamm oli Eesti parim muusikalidirigent, kelle tunnetus selles žanris oli unikaalne. „Tarmo panus, et talle nii südamelähedane žanr kõigi teiste tema tegemiste kõrval jõuaks Eestis maailma tipptasemele, on hindamatu.” Nõgene tõdeb, et Eestis on suuresti tänu Tarmo Leinatamme armastuse ja pühendumusega tehtud tööle palju nähtud.

Kuid kindlasti on tänu Leinatammele Eestis ka palju naerdud. Olgu selleks tema päevakajalised ja sõbralikult tögavad killud „Teletaibu” aegadest või „Kreisiradio”, mille absurdihuumorit on raske sõnadesse panna. „Tema terav ja maitsekas huumorisoone oli oodatud igas seltskonnas,” märgib Nõgene. Ning neid seltskondi jagus tuhandete telerite taha.

Leinatamme huumorisoont kiidab ka Peeter Volkonski, bändikaaslane Rosta Akende päevilt. „Meenub mõndagi. Tuleb meelde tema improviseerimisvõime – mitte ainult muusikas, vaid üldse niimoodi lambist millegi välja mõtlemine või ütlemine,” lausub vürst. Ta meenutab konkreetset seika: „Kui me tegime hullu Jürgensonide saadet, siis oli seal anekdootide rääkimise võistlus, aga sellega on nagu aevastamisega – seda telimise peale teha ei saa. Selle tõttu ei tulnud välja ega meelde, ja kui kellelgi tuli meelde, siis ei tulnud rääkimine välja. Kui järjekord jõudis Tarmo kätte, siis ta mõtles ise kohapeal anekdoodi välja, mis ka võitis selle võistluse. Me olime kõik täiesti kõveras. See on väga tore, kui inimesest jäävad lõbusad asjad meelde.” Leinatamm ise on öelnud, et spontaanne nali on alati hea, punnitades ei tule midagi.

LP-le selle aasta mais antud intervjuus palus Tarmo Leinatamm võtta teda, nagu ta on.

Foto: Andres Putting

Riigikogukaaslane ja telesatejuht Peeter Vösa, keda Hannes Vörno „Kreisiradios” parodeeris (Leinatamm mängis selles sketšis maikas joodikut ja Oja jauras „Slava käsi, Slava käsi...”), arvab, et Leinatamme mitmekülgsest panusest läheb üldrahalikus kontekstis kõige rohkem ajalukku tema sõumehelikkus. „Eks ta pigem mitte kui riigikogu liige, vaid kui sõumees rahvale meelde jääb. „Kreisiradio” on ja jääb,” sõnab Vösa, kelle hääles on äraolev ja mõtlik noot. „Kuid selle kõige taga peitus väga suur süda,” hindab Nõgene varalahkunud sõpra. „Ta aitas, andis nõu, ei häbenenud oma arvamust.”

Ka raskest haigusest sai Leinatamme jaoks omamoodi missioon. Kevadel LP-

le antud viimases intervjuus tunnistab ta, et mõtles kaua, kas rääkida oma tõvest või vaikida. „Lõpuks otsustasin, et kui minu lugu saab muuta Eesti meeste tervist paremaks, siis on avalikuks tulek õigustatud. Nii ma siis „Ringvaatele” läinud sügisel rääkisingi. Minu sõnum on endiselt sama: 40. aastates mehed ja miks mitte ka nooremad – minge palun arsti juurde ja saage teada, et teie terviseiga on kõik korras.”

Tolles intervjuus meenutas Leinatamm ka oma 50. sünnipäeva Mozarti sünnilinnas Salzburgis ja unistas 60. sünnipäevast New Yorgis. „Kui ma 60 välja vean, siis tahan olla New Yorgis – sest seal on nii palju muusikale korraga ja keskpargis on jalutanud nii paljud.”

Tarmo Leinatamm saadetakse viimsele teekonnale Vanemuisest

●● **Tarmo Leinatamm sündis 1957. aasta 2. septembril** Keilas ja õppis Tallinna riiklikus konservatooriumis.
●● **1981–1992 töötas Vanemuise teatris** koormeisteri, dirigendi ja muusikalise kujundajana. Selle aja jooksul osales ta üle 30 lavastuses: nt Straussi „Nahkhiir”, Donizetti „Don Pasquale”, Aava „Vikerlased”, Tammsaare „Aeg tulla – aeg minna”, Loewe „Minu veetlev leedi” ja Orffi „Carmina Burana”.
●● **Aastatel 1991–1994 oli Leinatamm rahvusoperi Estonia dirigent, 1994–1999 Tallinna filharmonia direktor.**
●● **1996. ja 1997. aastal dirigeeris ta Eurovisiooni lauluvõistlusel.**
●● **Ta oli 16 Vanemuises etendu-**

nud muusikali muusikajuht ja dirigent, esimene oli 2002. aastal Tartu Raekoja platsil esietendunud A. L. Webberi „Evita”.

●● **Leinatamm lõi kaasa mitmes ansambelis**, nt Harmoonikud, Elektra ja Rosta Aknad. Radios ja teles tegi koos Peeter Oja ja Hannes Vörnoga huumorisaadet „Kreisiradio”.

●● **Ta kuulus 1995. aastast Reformierakonda ning oli aastatel 2003–2007 ja 2011–2014 riigikogu liige**, 1996–2002 kuulus ta Tallinna volikokku.

●● **Leinatamm oli abielus ja tal oli kaks last.**

●● **Tarmo Leinatamme ärasaatmine algab 20. oktoobril kell 14 Vanemuise teatri suures majas.**

TANTSUTUUR JÕUAB MAAKONNAKESKUSTESSE

Eesti Tantsuagentuuri kaasaegse tantsu etenduste sari Tantsutuuri toob oktoobri lõpus ja novembri alguses lavalaudadele kaks põnevat tantsulavastust: Renate Keerdi „KAMA” humoori-

kate koreograafide Siim Tõniste/Jaak Sapase, Eike Ülevainu, Olga Privise, Jarõna Ilo „post kaart”. Mõlemad lavastused ootavad end vaatama nii koolinoori kui ka täiskasvanuid. **EPL**

VILJANDIS JÄTKUB KITARRIFESTIVAL

Laupäevani kestab Viljandis kitarrifestival, kus esineb tõeline kitarristide paremik Prantsusmaalt, Soomest, Rootsist, Inglismaalt, Ameerika Ühendriikidest ja Eestist. Esitletakse ka kol-

me uut albumit. Plaadiesitluskontserdid annavad koosseisud Viljandi Guitar Trio, Mart Soo ja Kulgejad (pildil) ning Paul Daniel Band. Soolokavaga esineb Robert Jürjendal. **EPL**

suure südamega vunts

2. veebruaril 2008 Eesti Televisioonis toimunud Eurovisiooni lauluvõistluse rahvusliku eelvooru võitis laul „Leto svet”. Laulu autorid on Priit Pajusaar, Glen Pilvre, Peeter Oja, Hannes Võrno ja Tarmo Leinatamm (fotol vasakul) ning seda esitas Kreisiraadio. Fotol Leinatamm koos Peeter Ojaga. Foto: Priit Simson

Kontserdiõhtu tähtede Tanel ja Gerli Padariga 2007. aastal Vanemuse kontserdimajas. Foto: Aldo Luud

2. veebruaril 2008 Eesti Televisioonis toimunud Eurovisiooni lauluvõistluse rahvusliku eelvooru võitis laul „Leto svet”. Laulu autorid on Priit Pajusaar, Glen Pilvre, Peeter Oja, Hannes Võrno ja Tarmo Leinatamm (fotol vasakul) ning seda esitas Kreisiraadio. Fotol Leinatamm koos Peeter Ojaga. Foto: Priit Simson

Kontserdiõhtu tähtede Tanel ja Gerli Padariga 2007. aastal Vanemuse kontserdimajas. Foto: Aldo Luud

Kes ei mäletaks Kreisiraadiot. Leinatamm (vasakult), Hannes Võrno ja Peeter Oja olid kõikide lemmikud. Foto: Marko Mumm

Leinatamm rokkimas 2008. aastal Meie Mehe „Sõprade tuuril”. Foto: André Altjõe

ETV neljandas stuudios. Mitu hooaega käis igal pühapäeval ETV ekraanil Leinatamme juhitud „Teletaip”. 2008. aastal kutsuti ta juhtima ülipopulaarset „Laululahingut”. Foto: Karin Kaljuläte

Tarmo Leinatamm: elan ju, kurat, ikka ainult üks kord

Piret Kooli
LP toimetaja

„Kas te grimmi ka teete?” küsis Tarmo Leinatamm tol maikuu päeval, mil talle intervjuusooviga helistasin.

Leinatamm oskab mu reaktsiooni aimata ja seletab kiiresti, kuidas tema kui telenägu on ju säärase protseduuridega harjunud. Hetk hiljem ta

siiski rõhutab: „Küsin tegelikult täiesti tõsiselt, sest ma ei ole teab mis suurem asi vaatamisväärsus hetkel.”

Riigikogu turvavärvade juures Tarmot oodates otsin häälestumiseks helgeid noote ja näen äkki, kuidas klaasi taha astub vaikselt kõhetunud kuju. Ta seisatab ja ma ei tunne teda ära. Õnneks mees muheleb. Just naeratus reedab Tarmo Leinatamme.

Justkui jõudu kogudes ta istub korraks, et teha plaani, kuidas tema neljandal korrusel paiknevasse töökabinetti jõuda. „Minu pärast panid nad

siia majja ju lifti sisse,” teatab ta enesekindlalt, viidates riigikogu hoones hiljuti tehtud remondile.

Grimeeriija Egle Beek hakkab toimetama, Leinatamm juhhib tähelepanu oma roosale päevasärgile ja küsib, kas ka seda värvi huulepulka Egle meigikohvrast leiab. „Nii peaksimegi rääkima, peaasi, et ei tuleks mingi kurb lugu, sest elus on ju nii palju ilusat...”

Kahetunnise vestluse ja fotosessiooni käigus avab Tarmo end täiesti ise, palumata. Ta soovib rääkida ja täiesti avameelselt. Lõpuks küsib:

„Õelge nüüd teie: milline see Leinatamm siis on?”

Kaheksateist aastat tagasi nägin-kuulsin, kuidas Leinatamm Kuku raadio toimetuse nurgadiivanil kahe kamraadiga „Kreisiraadio” otsesaateks valmistus, ja tunnen sama inimese praegugi ära. „Ta on heatujuline ja tasandav tegelane, samas kõige hoidja – niisugune tammiselt tummine,” visandan kiirelt. „Siis on küll hästi, aga vaa-dake, et ei tule kurb lugu,” manitseb ta veel kord ja esitab otsa kiire sketši teemal „Leinatamme tegelik elu til-

gutite, dirigendikepi, riigikogu hääletuspuldi ja autorooli raudses haardes”. Me kõik saame naerda.

„Järelikult oli praegu hea nali, sest kui punnitama hakata, siis ei tule ju mitte midagi. Meil on nii juhtunud, väga haruharva küll, et pidi-me punnitama. Teles, kaamerad ja stuudio olid tellitud, kõik ootasid ja [saate toimetaja] Anu Välba ja [režissöör] Rene Vilbre ees oli kohutavalt piinlik – aga no ei tule välja. Jah, päevad ei ole vennad,” teab ta.

Kohtumise lõpuks otsustame, et need 359 kaadrit, mis fotograaf Andres Putting LP kaaneloo jaoks on teha jõudnud, on n-ö sobiv saak.

„Nii et me ei hakka kuhu-gi torni lipu kõrvale ronima?” küsib Tarmo ja palub siis: „Üks soov on mul veel: palun ärge enam kasutage minust neid vanasti tehtud fotosid.

Ma lihtsalt ei ole enam niisugune. Ka sisemiselt, sest nagu Winston Churchill ütles: kui mul on võimalik, siis ma istun natuke, ja kui on võimalik, siis laman ka. Seda mõtteviisi viljelengi. Sest elan ju, kurat, ikka ainult üks kord ja miks ma pean endale mingeid nõmedaid kohustusi võtma? Keegi ei tule pärast haua äärele tänama, et vaata, Leinatamm oli nii virk ja kraps. Ma tean küll, sest käin sage-li surnuaial, aga seni pole kuulnud küll kuskil sellist tänamist. Milleks siis? Olgu parem mõnus äraolemine. Ja lõppude lõpuks: eks ma olen siin ilmas juba nii palju rapsinud, et võin endale nüüd sellist elu lubada küll,” kõlab Leinatamme hääl.

Klõpsan diktofoni kinni, süütan küünla ja tean, et Tarmo Leinatamm jääb mu mälu sooja harmoonilise hinge ja melodilisuse sümbolina. ●